

vičarji, v Deakovce preoblečeni, gospodarili na Ogrskem. Za Madžare bo to koristno. Ali za druge, od Madžarov potlačene narode, škodljivo. Ni še dolgo tega, kar so Madžari vzeli ubogim Slovakom poslednjo gimnazijo, akoravno so jo ti s težko nabranim denarjem bili ustanovili. Madžar bil je od nekdaj, in ostane sovražnik Slavjana!

Na Dunaji so liberalni ustavaki vsled Ofenheimove pravde jako iznemirjeni. Bojijo se ministerskega poloma. Govori se že med njimi z velikim strahom in drgetcem, da bo — hudi general Koller predsednik novemu ministerstvu. Mi pa rečemo, če bi general Koller le polovico tega storil našim ustavačkim in liberalnim prusakom, kar je zadjal svoje dni Avstriji zvestim Čehom — no, potem smo ž njim precej zadovoljni!

Durajski državni zbor je tako dolgočasen postal, da nam bralci „Slov. Gospodarja“ naj odpustijo, ako jih ž njegovimi posli dnes ne nadlegujemo.

Na Českem sta te dni pri volitvah za državni zbor zmagala zopet 2 Staročeha, kar ustavake hudo jezi, nas pa jako veseli. Zato pa želimo tudi na Kranjskem, naj zmaga pravi narodnjak, ki bo vredno zastopal mesto nepozabljivega nam dr. Koste. Dalmatinci se zdaj veseljujejo velike zmage, katero si je pridobila njih slavjanska narodnost po čvrstem postopanju njihovega vrlega c. k. namestnika, generala Rodiča. Kljub zahtevam dunajskih ministrov zadobi hrvatski jezik svoje popolne pravice pri vseh deželnih uradih. Kedaj bomo mi Slovenci tako daleč prišli?

Vnanje države. Pruski cesar Viljem, njegov mogočni minister Bismark in pa prvi general Moltke, vsi trije bolehaljo. No mlad ni nobeden teh stricev in če jih smrt pobere, si bo marsikdo v Evropi oddehnil. To pa po pravici. Vsaj so krivi, da mora vsa Evropa tako strahovito veliko za vojake in vojne žrtvovati — leto na leto. Poslednji čas so tudi črno vojsko podvrgli vojnim postavam. Vsak prusk Nemec nosi vojašk telečnjak do 42. leta starosti. Vsled tega ima Prus blizu 2 milijona dobro orožanih in izurjenih vojakov. To pa sili sosedne države do enako silnega prizadevanja in stroškov za vojaštvo! Kam bomo še le prišli?

Francozi nimajo s svojim državnim zborom nikakove sreče. Tak je razdevan, da, kar dnes sklene, jutro po zvijačnem spletkovanju strank zopet podere. Ali bo republika ali kraljestvo ali cesarstvo, tega sami ne vedó. Pri vinu pa imajo veliko sreče. Lanskega dobrega vina so toliko prodali na Nemško, da so veliko milijonov žoltnih tičkov ali zlatov v deželo dobili.

Španski mladi kralj Alfonzo menda ne bode pravemu kralju Karlu VII. dolgo ključoval. Po vseh straneh bo njegova vojska tepena. Komaj je iz bojišča pete odnesel. Skoro bi ga bili Karlisti v železniškem vozu ustrelili. Naposled so mu

v Avili, kder je bila sv. Terezija rojena, z žerjavico sobo pogreli pa tudi skoro zadušili.

Na Turškem v Mali Aziji je strahovita lakota. Tri leta že niso ničesar pridelali, a davke je Turk vedno iz ljudi drl. Zdaj pa lakote umirajo. Cele vesi so prazne prebivalcev. Nihče ne pomaga!

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptujja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

(Dalje.)

Z ustanovljenjem vseučilišča so si Hrvati pridobili slavo, ktera jim ostane, dokler bo Hrvaška zemlja. Ta ustanova nam kaže, koliko zamorejo združene moči, in resnično domoljubje! — Rekel bi, da čudeže dela. Vseučilišče, moj človek, to ni mala reč! Za to je treba pred vsem mnogo mnogo denarja. Vzemimo na primer le 20—25 profesorjev, — na polnem vseučilišču z vsemi 4 fakultetami, t. j. bogoslovje, modroslovje, pravstvo in zdravilstvo, pa še jih treba več, — z letno plačo po 2000 fr. (na bečkem vseučilišču so profesorji plačeni po 3, 4, 5 tisoč in še više) to znaša na leto 40—50.000 fr.! Samo za plače mora biti tedaj kapitala 1 milijon. Kde pa so prostori za uk, kde učna sprava, kde sto in sto drugih potrebnih reči? Ali vse to so spravile vkup domoljubne žrtve. Je znabiti Hrvatov, ki so se lotili tega velikanškega dela tako obilno število? Vseh prebivalcev v Hrvaški in Slavoniji je 1,782.000 duš; iz drugih jugoslovanskih dežel so se le malo vdeležili. Ste znabiti Hrvaška in Slavonija tako silno bogati? Obče je znano, da ni. Ondi je malo obrtnije; razun kakih treh mest, malo trgovine in dнарnega prometa; še zemljedelstvo in kar je ž njim v zvezi, se nahaja iz večine na nizki stopnji. Sicer pa so v rodovitem zemljišču še obilni zakladi shranjeni. — Kako je tedaj bilo mogoče dognati tako težavno podvzetje? — Ponos Hrvatov, Juraj Strossmayer, škof v Diakovaru je položil prvi v ta namen 100.000 fr. in hitro se mu je cela vrsta blagih domoljubov pridružila. Županije, mesta, trgi, velikaši, seljaki; vse je polagalo svoja darila na altar mile domovine, in tako se je delo združenimi močmi srečno končalo, in dné 19. oktobra 1874. sijajno in svečano venčalo. — In mi Slovenci? V sedanjem položaju bratrne razprtije nevem, alj bi zamogli nižjo gimnazijo ustanoviti; in vendar nas je tudi blizu poldrugi milijon. — Čem dalje nazaj nas je potisnola nesrečna nesloga, tem bolje želim tēj najmlajši sestrici v avstrijskih deželah, naj poleg najstarejše v zlati Prazi, ki že nad 500 let šteje, krepko raste, cveti in obilno zlahtnega sadu rodi. —

Še en učni navod moram omeniti „narodni muzej“. Tadi ta je delo domoljubja. Kakor skrbno

čbele so tukaj nanosili vrli narodnjaki lep zaklad. Noben Slovenec prišedši v Zagreb naj ne zamudi „narodni muzej“ obiskati. Tukaj vidiš v različnih sobah v mnogih omarah pod steklom vse baže orodja, posod, denarjev, — od starodavnih časov; rekel bi kakor daleč človeška zgodovina sega so tu vse dobe, kakor jih učenjaki razločujejo: kamena, bronasta, železna, zastopane. Tukaj vidiš nekatere „mumije“, t. j. posušena človeška trupla. Stari Egipčanje, kraljevskega in imenitnega rodu, so namreč svoje rajne ne samo v velikanskih grobih pokopavali, temoč znali so tudi jih trupla na tisoč let strohneju ohraniti. Glavo, roke, noge, celo telo so povili tako, da zrak nikjer ni mogel do života prihajati. Položili so ga potem v kamnato trugo, ali v skalo vsekan grob. Še ni jako dolgo, ko so našli v Egiptu blizu razvalin prestarega mesta Theben visoko pečovje, vse izvotljeno, in Arabi pravijo še dendenešni kraju: kraljevi grobovi. — Ena teh mumij se v Zagrebačkem muzeji vidi, skoro celo odvita. Povoji se zraven branijo v predelcu. Jaz sem jih nad 50 lakti sodil. Vsi so iz tenkega platna in podpisani s hieroglifi ali pismenkami, kakor so stari Egipčani pisali; Pisava je nekoliko podobna sekiricam alj notam za muziko. Nek učenjak je pré prečital ves napis, in je našel, da je telo lastno neki imenitni egipčanski princesiji. Ali je iz dinastije Hyksos, alj znabiti sestra Seostrisa, tedaj hčer unega Pharaona po imenu Ramses, pod katerim so Izraelci Egipet zapustili ne vem. — Čudil sem se, da se žolta barva na laséh še dobro razločiti da, ker to truplo je gotovo že kakih 3000 let staro; — Izraelci so namreč 1434 let pred Kr. rojstvom Egipet zapustili, in romali v obljubljeni deželo. V narodnem muzeju vidiš tudi različne dela Jugoslovancev, narodno nošo več krajev, bana Jelačiča kalpak in njegove rede, generala Grivičiča vojašk plašč, in mnogo mnogo zanimivih reči. Če si strokovnjak v starinoslovstvu, alj tudi samo narodnjak, gotovo zapustiš muzej popolnoma zadovoljen, ker večina teh reči je najdena v slovanski zemlji.

Še narodno gledališče bi rad v spomin vzel. Poslopje je dosti veliko in snažno; tudi igralo se menda ni slabo. Ali igra bila je tendencijsna „Zvonar“ iz Pariškega slabega življenja vzeta. To jedino je črna pika, ki mi je ostala od celega potovanja. — (Konec sledi.)

Slovenski po sili Nemec in sl. bistriški mesar.

Slovenec: gut moargen, her flajšponk!

Mesar: gut morgen.

Slovenec: ih pin zhaus kajbel.

Mesar: wie alt?

Slovenec: 15 gulden.

Mesar: was kost's?

Slovenec: 13 bohen.

Mesar: dobro, pridem po tele, pa ostanite doma.

Slovenec: fit ihnen got.

Razne stvari.

Večestitima gospodoma profesorjema dr. Jožefu Ulagi in Matiji Šinko-tu

Najiskrenejšo zahvalo za Vajine preblage sovete, milo svarjenje, lepe nauke, očetovsko ljubezen, koja sta nam o vsakej priliki kazala! Sveta si bodita naše odkritosrčne, neprestane ljubezni in neomejenega spoštovanja! Vajino življenje bode nam v spodbujajo, Vajin vzgled v posnemo, Vajino delovanje naše pravilo. Ločita se sicer iz naše sredine, a ne iz naših hvaležnih src. Mili Bog obrani Vaju še obilo let nam in slovenskemu narodu na čast in korist!

Bogoslovci Mariborskega semenišča.

(Za železnico iz Knittelfelda črez Sp. Drauburg v Celje) so okrajna zastopništva v Celji, Vranskem, G. Gradu, in Šoštanji prosila pri ministerstvu.

(Podučiteljske službe) so razpisane v Brežicah, v Jarenini, v Lembahu in v Hajdini. Prva ima 560 fl. plače in 60 fl. nagrade; druga 440 fl. plače in 70 fl. nagrade; tretja in četrta pa 550 fl. plače brez nagrade.

(G. Janko Pajkova tiskarna) v Mariboru. Bivši g. profesor Pajk kupil je Narodno tiskarno in nadaljuje delo v njej pod lastnim imenom. Bodi ovo podvzetje priporočano vsem prijateljem domačih in narodnih obrtnikov!

(Pomiloščenje.) Anton Krivec od sv. Trojice v slov. goricah in Mih. Rajoš iz Polja pri Brežicah, ki sta bila zavoljo umora od celjske sodnije k smrti na vislicah obsojena, sta od svetlega cesarja pomiloščena in je vsakemu smrtna kazen v 20 letno težko ječo spremenjena.

(Oživiljenje mariborske čitalnice.) Pretečeno nedeljo se je mnogo tukajšnjih Slovencev brez ozira na politične stranke sošlo — in sklenolo čitalnico zopet oživiti. Veselilo nas je zvedeti, kako zelo se je število izobraženih Slovencev tukaj pomnožilo. Nado srečnega uspeha nam daja ponudba mladih gospodov v čitalnici osnovati pevski zbor — Bog daj srečo!

(Zidan most) dobi žandarje, kar je že izdavnica bilo jako potrebno.

(Iz St. Martina pri Slov. Gradci) se nam piše, da je kmeta Divjaka vrli sin od čada nespametne kurjatve zaduščen umrl. Tudi nek lončarski delavec je mrtev v snegu ostal.

(Denarjev dobič v Brežicah), ki se pri c. k. glavarstvu do 18. marca oglašijo in dokažejo, da so pravni nasledniki onih, ki so kot podložniki breške in Rajhenberške grajšine l. 1792. in 1809. za vojake in vojaške potrebe skrbeti morali. Blizu 14000 gld. se bo razdelilo.

(Velik medved) bil je te dni na Svinečki gori na Koroškem od nekega kmetskega sina tako srečno ustreljen, da ga je kar edina krogla mrtvega na tla podrla. Medved tehtal 6 centov.